

AAJ-001-001447

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2016

Economics : Paper - X

(Co-Operation - II)

(Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001447

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) M.C.Q. પ્રશ્નોના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવા.
(૨) આંતરિક વિકલ્પના આધારે બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના સાચા વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : ૨૦

(૧) જમીન-વિકાસ બેંકો ખેડૂતોને કેવા ગાળાનું ધિરાણ આપે છે ?

- (A) ટૂંકાગાળાનું (B) લાંબા ગાળાનું
(C) અતિ ટૂંકાગાળાનું (D) મધ્યમ ગાળાનું

(૨) સહકારીક્ષેત્રે જિલ્લા કક્ષાએ કઈ બેંક કામ કરે છે ?

- (A) મધ્યસ્થ સહકારી બેંક (B) રાજ્ય સહકારી બેંક
(C) શહેરી સહકારી બેંક (D) ગ્રામીણ સહકારી બેંક

(૩) ભારતમાં સૌ પ્રથમ પ્રાથમિક સહકારી ખેત-ધિરાણ મંડળીની સ્થાપના કઈ સાલમાં કરવામાં આવેલ ?

- (A) ૧૯૦૪ (B) ૧૯૦૬
(C) ૧૯૦૯ (D) ૧૯૦૨

(૪) ભારતમાં સૌ પ્રથમ મધ્યસ્થ સહકારી બેંકની સ્થાપના કયા રાજ્યમાં કરવામાં આવી હતી ?

- (A) બિહારમાં (B) મહારાષ્ટ્રમાં
(C) મધ્યપ્રદેશમાં (D) હિમાચલ પ્રદેશમાં

- (પ) ભારતમાં રાજકોટ નાગરિક સહકારી બેંકનું સ્થાન કેટલામું છે ?
- (A) ચોથું (B) ત્રીજું
(C) બીજું (D) પહેલું
- (દ) ભારતમાં કેટલી નાગરિક સહકારી બેંકો આવેલી છે ?
- (A) ૧૦૦૦ (B) ૧૧૫૦
(C) ૧૨૦૦ (D) ૮૫૦
- (૭) જમીન વિકાસ બેંકોના સંચાલન મંડળની સભ્ય સંખ્યા કેટલી હોય છે ?
- (A) ૫ થી ૭ સભ્યો (B) ૪ થી ૫ સભ્યો
(C) ૮ થી ૯ સભ્યો (D) ૧૦ થી ૧૧ સભ્યો
- (૮) સહકારના પ્રચાર માટે દર વર્ષે ક્યારે સહકારી સપ્તાહ ઉજવાય છે ?
- (A) ૬ થી ૧૨ મે (B) ૧૧ થી ૧૭ ઓક્ટોબર
(C) ૧૪ થી ૨૦ નવેમ્બર (D) ૨૫ થી ૩૧ ડિસેમ્બર
- (૯) ગુજરાતમાં કયા શહેરની નાગરિક સહકારી બેંક પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે ?
- (A) અમદાવાદ (B) વડોદરા
(C) સુરત (D) રાજકોટ
- (૧૦) બ્રિટનની ગ્રાહક સહકારી મંડળીઓની સફળતા માટે નીચેનામાંથી કયા કારણને જવાબદાર ગણાવી શકાય ?
- (A) સળંગ પ્રવૃત્તિ (B) સામાન્ય નફો
(C) સહકારની ઉમદા ભાવના (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- (૧૧) બ્રિટનમાં “ગ્રાહક સહકારી મંડળીની સફળતા માટે પૈસા આપો, માલ મેળવો” એવું સૂત્ર કોણે આપેલ ?
- (A) રોબર્ટ ઓવેન (B) ચાર્લ્સ હોવાર્થ
(C) રોબિન્સન (D) ડૉ. વિલિયમ કિંગ
- (૧૨) બ્રિટનમાં ૧૮૮૧માં કેટલી ગ્રાહક સહકારી મંડળીઓ હતી ?
- (A) ૭૨૦ (B) ૭૯૧
(C) ૭૫૦ (D) ૮૦૦

- (૧૩) ડેનમાર્કના ખેડૂતોમાં નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતા જોવા મળે છે ?
- (A) પ્રમાણિકતા (B) દેશપ્રેમ
(C) ઉમદા ભાવનાવાળા (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- (૧૪) ડેનમાર્કમાં પ્રથમ સહકારી ડેરીની સ્થાપના ક્યારે કરવામાં આવેલી ?
- (A) ઈ.સ. ૧૮૭૦ (B) ઈ.સ. ૧૮૫૫
(C) ઈ.સ. ૧૮૪૩ (D) ઈ.સ. ૧૮૭૫
- (૧૫) ડેનમાર્કમાં ફરજિયાત શિક્ષણની શરૂઆત કઈ સાલમાં કરવામાં આવેલી ?
- (A) ઈ.સ. ૧૮૦૯ (B) ઈ.સ. ૧૮૧૪
(C) ઈ.સ. ૧૮૨૦ (D) ઈ.સ. ૧૮૨૩
- (૧૬) સ્વીડનમાં સૌ પ્રથમ સહકારી મંડળી કઈ સાલમાં સ્થાપવામાં આવેલ ?
- (A) ઈ.સ. ૧૮૩૫ (B) ઈ.સ. ૧૮૪૩
(C) ઈ.સ. ૧૮૫૦ (D) ઈ.સ. ૧૮૬૦
- (૧૭) “ઈઝરાયલની સહકારી પ્રવૃત્તિ વર્તમાન વ્યવસ્થા બદલવાના કામમાં રોકાયેલી નથી, પણ તે એક નવી અર્થરચનાનું સર્જન કરવામાં રોકાયેલી છે.” આ વિધાન કયા અર્થશાસ્ત્રીનું છે ?
- (A) એસ. આપ્તે (B) એ.ડી. ગાર્ડન
(C) માર્ગરિટ ડીગ્લી (D) કિબુત્સ
- (૧૮) ઈઝરાયલના નીચેનામાંથી કયા શબ્દનો અર્થ ‘સમૂહ વસવાટનું સ્થળ’ એવો થાય છે ?
- (A) કિબુત્સ (B) મોશાવ
(C) મોશાવ શિતુફી (D) મોશાવ ઓલિમ
- (૧૯) ઈઝરાયલની સમગ્ર જમીનની માલિકી કોની છે ?
- (A) યહૂદીઓની (B) રાજ્યની
(C) આરબોની (D) સહકારી સંસ્થાઓની

(૨૦) “સહકારી પ્રવૃત્તિ એ ગ્રામ અર્થકારણ અને કૃષિધિરાણના પ્રશ્નોને હલ કરવાનો સૌથી ઉત્તમ ઈલાજ છે.” આ વિધાન કયા અર્થશાસ્ત્રીનું છે ?

- (A) ડૉ. વિલિયમ (B) પ્રો. ડી.આર. ગાડગીલ
(C) સર એ.વી. જોન્સન (D) પ્રો. હેરિક

૨ ભારતમાં જિલ્લા સહકારી બેંકોનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો. ૧૦

અથવા

૨ બ્રિટનની સહકારી પ્રવૃત્તિનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૦

૩ ભારતમાં સહકારી પ્રવૃત્તિમાં રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાનો ફાળો તપાસો. ૧૦

અથવા

૩ ડેન્માર્કની ડેરી સહકારી મંડળીઓની સફળતાનાં કારણો સમજાવો. ૧૦

૪ (અ) ટૂંક નોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) ૦૮

- (૧) વિવિધલક્ષી સેવા સહકારી મંડળીનું મહત્વ.
(૨) ઈઝરાયલની સહકારી પ્રવૃત્તિના વિકાસની સવિસ્તર ચર્ચા કરો.

(બ) ટૂંક નોંધ લખો : (કોઈ પણ એક) ૦૮

- (૧) ભારતમાં સહકારી પ્રવૃત્તિની સફળતા માટે શિક્ષણ, તાલીમ અને પ્રચારનાં સાધનોનું મહત્વ સમજાવો.
(૨) ભારતમાં સહકારી પ્રવૃત્તિમાં રાજ્યના ફાળાનું મૂલ્યાંકન કરો.

૫ ટૂંકા ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

- (૧) નાગરિક સહકારી બેંકોનું મહત્વ.
(૨) જમીન વિકાસ બેંકનું મહત્વ અને મર્યાદાઓ વર્ણવો.
(૩) પ્રાથમિક ધિરાણ સહકારી મંડળી.
(૪) કિબુત્સ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Give answers of M.C.Q. in the main answer sheet.
- (2) Give answers to all the questions on the basis of internal options.

1 Write correct option in answer from given below to every question : **20**

- (1) Which type of Loan is given by land development bank to farmers ?
- (A) Short term (B) Long term
(C) Very short term (D) Medium term
- (2) Which bank works in co-operative field at district level ?
- (A) Central co-operative bank (B) State co-operative bank
(C) Urban co-operative bank (D) Rural co-operative bank
- (3) In which year the first primary co-operative agro-finance society was established in India ?
- (A) 1904 (B) 1906
(C) 1909 (D) 1902
- (4) Where was first co-operative central bank established in India ?
- (A) Bihar (B) Maharashtra
(C) Madhya Pradesh (D) Himachal Pradesh
- (5) Which number of bank is Nagrik Co-operative Bank in Rajkot in India ?
- (A) Fourth (B) Third
(C) Second (D) First

- (6) How many co-operative banks are included in India ?
- (A) 1000 (B) 1150
(C) 1200 (D) 950
- (7) How many members are there for working of land development banks ?
- (A) 5-7 members (B) 4-5 members
(C) 8-9 members (D) 10-11 members
- (8) When is co-operative society propaganda celebrated for co-operative society ?
- (A) 6 to 12 May (B) 11 to 17 October
(C) 14 to 20 November (D) 25 to 31 December
- (9) Which Nagrik Co-operative Bank of city stands first in Gujarat ?
- (A) Ahmedabad (B) Vadodara
(C) Surat (D) Rajkot
- (10) Which of the following reason is responsible for the success of consumer co-operative society of Britain ?
- (A) Continuous activity
(B) General profit
(C) Noble feelings of co-operation
(D) Above all the three
- (11) Who said "Give money take goods" for success of consumer co-operative society of Britain ?
- (A) Robert Owen (B) Charles Howarth
(C) Robinson (D) Dr. William King
- (12) How many co-operative institutes were there in Britain in 1881?
- (A) 720 (B) 791
(C) 750 (D) 800

- (13) Which of the following characteristics is observed in farmers of Denmark ?
- (A) Honesty (B) Very country lover
(C) Noble natured (D) Above all three
- (14) When was the very first co-operative dairy in Denmark establish ?
- (A) 1870 A.D. (B) 1855 A.D.
(C) 1843 A.D. (D) 1875 A.D.
- (15) In which year was education made compulsory in Denmark ?
- (A) 1809 A.D. (B) 1814 A.D.
(C) 1820 A.D. (D) 1823 A.D.
- (16) In which year the very first co-operative society was established in Sweden ?
- (A) 1835 A.D. (B) 1843 A.D.
(C) 1850 A.D. (D) 1860 A.D.
- (17) Who said "Israel's co-operative activity is not involved in changing work of present situation but is involved in creating new economy ?
- (A) S. Apte (B) A.D. Garden
(C) Margaret Dagle (D) Kibuts
- (18) Which word clearly defines the meaning of group living in Isarel ?
- (A) Kibuts (B) Moshav
(C) Moshav Shitufi (D) Moshav Olim
- (19) Who is the owner of the whole land of Israel ?
- (A) Yahudi's (B) State's
(C) Arbi's (D) Co-operative society

- (20) Who said the quote "Co-operative activities is a best remedy for rural economy and agricultural credits ?
- (A) Dr. William (B) Prof. D.R. Gadgill
(C) Sir A.V. Johnson (D) Prof. Herrick
- 2** Clarify the importance of district co-operative bank in India. **10**
- OR**
- 2** Evaluate the co-operative activities in Britain. **10**
- 3** Examine the contribution of RBI in Co-operative Movement in India. **10**
- OR**
- 3** Explain the reasons for success of dairy co-operative societies in Denmark. **10**
- 4** (a) Write short note : (Any one) **08**
- (1) Explain importance of multipurpose services of co-operative societies.
- (2) Discuss with details the development of Israel's Co-operative Movement.
- (b) Write short note : (Any one) **08**
- (1) Explain the importance of education, training and propaganda for success of Co-operative movement in India.
- (2) Evaluate the state contribution in Co-operative Movement in India.
- 5** Write short answer : (Any two) **14**
- (1) Importance of Nagrik Co-operative Bank.
- (2) Describe importance and limitations of Land Development Banks.
- (3) Primary credit co-operative societies.
- (4) Kibuts.